

KUIVASRANNAN PÄIVÄKODIN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA

OULU

Sivistys- ja
kulttuuripalvelut

Johdanto

Yhdenvertaisuustyömme varhaiskasvatuksessa perustuu jokaisen lapsen arvokkuuteen ja ainutlaatuisuuteen. Jokainen lapsi huomioidaan omana itsenään ja yhteisön jäsenenä riippumatta henkilöön liittyvistä tekijöistä. Henkilöstö tiedostaa omia ennakkoodotuksiaan ja rohkaisee lapsia tekemään valintoja sukupuolesta tai muista stereotyyppisistä seikoista riippumatta.

Koko yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi yhdenvertaisina riippumatta henkilöön liittyvistä tekijöistä. Yhdenvertaisuus ei merkitse samanlaisuutta. Yhdenvertaisuuden turvaaminen ja tasa-arvon edistäminen ovat keskeinen osa varhaiskasvatuksen ja esiopetussuunnitelmien perusteita sekä varhaiskasvatuslaissa määrättyjä varhaiskasvatuksen tavoitteita. Yhdenvertaisuus-lain mukaan yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksesta, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa henkilöön liittyvät tekijät, kuten syntyperä tai ihonväri, eivät saisi vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja - perusoikeudet kuuluvat kaikille. Tasa-arvo-lain tarkoituksena estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä parantaa naisten asemaa. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.

Toimintakulttuurin kehittämisen kannalta on tärkeää, että yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskevista asenteista keskustellaan työyhteisössä. Lisäksi tulee pohtia, miten esimerkiksi kieleen, etnisyyteen, katsomukseen, uskontoon, vammaisuuteen, sukupuoleen ja sen moninaisuuteen liittyvät asenteet näkyvät puheissa, eleissä, teoissa ja toimintatavoissa. Vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä tavat toimia stereotyyppisten oletusten mukaisesti välittyvät lapsille.

Varhaiskasvatus on sukupuolisensitiivistä. Henkilöstö tiedostaa omia ennakkoodotuksiaan ja rohkaisee lapsia tekemään valintoja ilman sukupuoleen tai muihin henkilöön liittyviin seikkoihin sidottuja stereotyyppisiä rooleja ja ennakkoodotuksia. Henkilöstö tunnistaa lasten keskinäisten kohtaamisten eriarvoistavia piirteitä sekä puuttuu niihin hienotunteisesti ja johdonmukaisesti. Myönteisellä ja kannustavalla vuorovaikutuksella tuetaan lapsen oman identiteetin ja itsetunnon kehitystä.

Tässä Kuivasrannan päiväkodin toiminnallisessa tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa kuvataan päiväkotimme tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisen nykytilaa sekä asetetaan kehittämiskohteita ja toimenpiteitä lukuvuosille 2023-2026.

Johdanto suunnitelmaan

Toimintakulttuurin kehittämisen kannalta on tärkeää, että yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskevista asenteista keskustellaan työyhteisössä.

Nykytilan kartoitus

Kuivasrannan päiväkodin esiopetuksen tasa-arvotilanne kartoitettiin ja yhdenvertaisuuden toteutuminen toiminnassa arvioitiin keväällä 2022 yhteistyössä henkilöstön, lasten ja huoltajien kanssa. Henkilöstö vastasi Tasa-arvokompassin (2020) teemakokonaisuuksien tavoitelauseiden pohjalta tehtyihin kysymyksiin. Lisäksi henkilöstö, lapset ja huoltajat vastasivat Oulun kaupungin kokemukselliseen hyvinvointikyselyyn. Kokemuksellinen hyvinvointikyselyn tuloksen pohjalta ei arvioitu onko asia hyvin vai huonosti vaan tulosten pohdinnan keskiössä oli vastaajan kokemus arvioitavasta asiasta. Huoltajien vastausprosentti oli hyvin pieni, mutta kokemukset huomioitiin miettiessä toimenpiteitä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Nyt tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma laajentui koskemaan koko varhaiskasvatusta. Kartoitimme tilanteemme alkuvuodesta 2024 Tasa-arvokompassi työkalun avulla.

Kartoitus

Kokemuksellinen
hyvinvointikysely
Tasa-arvokompassi
työkalu

Henkilöstö, asenteet ja vuorovaikutus

Henkilöstön vastauksissa yhdestä teemakokonaisuudesta löytyi tavoitelause, joka koettiin osittain puuttuvaksi. Kyseessä oli koko henkilökunnan osallistuminen säännöllisesti tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviin koulutuksiin. Teemakokonaisuuksista löytyi useita tavoitelauseita, jotka koettiin jo vakiintuneiksi työtavoiksi esiopetuksen arkeen. Lisäksi kokemuksellisen hyvinvointi kyselyn tuloksista ilmeni lapsiin sekä toimintamalleihin ja vuorovaikutukseen liittyviä kokemuksia.

Päiväkodissamme on perustettu työryhmä esiopetuksen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatimiseen ja sama työryhmä jatkaa edelleen laatien tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman kaikkia talon ryhmiä koskevaksi.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma käydään läpi jokaisessa tiimissä ja tiimien jäsenet sitoutuvat noudattamaan suunnitelmaa. Syksyllä toimintakauden alussa suunnitelma käydään läpi ja tarvittaessa päivitetään. Keväällä suunnitelma arvioidaan. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma otetaan käyttöön myös opiskelijoita ja uusia työntekijöitä perehdytettäessä.

Esimies huolehtii, että koko talon henkilökunta koulutautuu tasa-arvo ja yhdenvertaisuus asioihin.

Asenteet ja vuorovaikutus

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma käydään läpi jokaisessa tiimissä ja tiimien jäsenet sitoutuvat noudattamaan suunnitelmaa.

Lapset, pedagoginen toiminta

Lasten kokemuksellisen hyvinvointikyselyn tulokset osoittivat, että he eivät juurikaan uskalla keskustella mieltä painavista asioista esiopetuksen aikuisten kanssa eikä heitä välttämättä kehuttu esiopetuspäivän aikana. Lisäksi lapset eivät kokeneet saavansa apua kavereilta, mutta he eivät itsekään auttaneet mielellään kavereita esiopetuksessa. Lapset kokivat, ettei heillä ollut mahdollisuuksia tehdä valintoja esiopetuspäivän aikana. Suurin osa lapsista koki, että heillä oli asiat hyvin, kaikilla esioppilailla oli samat säännöt, heillä oli esiopetuksessa kaveri ja he olivat omasta mielestään kivoja ihmisiä.

Toimimme pienryhmissä ja havainnoimme lapsia päivittäin. Lasten kokemukset ja mielipiteet otetaan huomioon ikätason mukaisesti ja toiminnassamme huomioidaan lasten toiveet. Tiedonsiirtokeskustelut käydään vanhempien luvalla lapsen siirtyessä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen tai esiopetuksesta perusopetukseen. Varhaiskasvatussuunnitelmat siirtyvät eVakan kautta tulevaan esiopetusryhmään. Yhteistyötä tehdään ympäri vuoden ja koulun laaja-alainen opettaja käy esiopetusryhmissä.

Lapset

Suurin osa lapsista koki, että heillä oli asiat hyvin.

Esiopetuksessa on kavereita.

Tilat ja ympäristö

Sisätilojen ja piha-alueiden monimuotoisuuteen ja tasa-arvoisuuteen tulee kiinnittää jatkossa huomiota, jotta myös erityistä tukea tarvitsevilla lapsilla on yhdenmukaiset mahdollisuudet osallistua kaikkeen toimintaan ja käyttää hyödyksi kaikenlaisia oppimisympäristöjä. Sisätiloja muokataan ryhmän lasten tarpeiden mukaan. Päiväkodin tiedotteissa huomioidaan eri kieli- ja kulttuuritaustaiset sekä sukupuoleen ja muihin ominaisuuksiin liittyvä moninaisuus.

Ympäristö

Sisätiloja muokataan ryhmän lasten tarpeiden mukaan.

Huoltajat ja sidosryhmät

Kokemuksellisen hyvinvointikyselyn huoltajien vastauksissa tuli esiin kokemuksia, jotka liittyivät esiopetuksen psyykkisen ja fyysisen oppimisympäristön turvallisuuteen. Esiopetukseen ja kasvatukseen liittyvien asioiden huoltajat kokivat olevan heille tärkeitä ja esiopetuksen olevan hyvä yhteistyökumppani kasvatustyössä. Lisäksi huoltajat kokivat lastensa asioiden olevan hyvin.

Henkilökunta kohtaa perheet kunnioittavasti ja aloitus- ja vasukeeskusteluissa keskustellaan tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvistä kysymyksistä. Henkilökunta huomioi perheiden kielellisen moninaisuuden ja hyödyntää viestinnässä tarvittaessa kuvia. Henkilökunta varaa tarvittaessa tulkin keskustelujen tueksi.

Huoltajat

psyykkinen ja fyysinen
oppimisympäristön
turvallisuus

Kehittämiskohteet, toimenpiteet ja arviointi

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen kehittämiskohteita ja toimenpiteitä suunniteltaessa tullaan hyödyntämään henkilöstön, lasten ja huoltajien esiin tulleita kokemuksia. Suunnitelmaa tarkennetaan syksyllä 2025, kun uusi toimintakausi alkaa.

Esiopetuksen henkilöstö pohtii yhdessä tasa-arvo ja yhdenvertaisuuden kehittämiskohteet ja toimenpiteet. Lisäksi henkilöstö sopii aikataulutuksesta ja työtavat, joilla tavoitteet saavutetaan. Toiminnan arviointi tapahtuu loppukevästä 2026. Henkilökunta kouluttautuu tasa-arvo ja yhdenvertaisuus asioihin liittyen.

Henkilökunta tarjoaa lapsille leikkejä sukupuolisensitiivisesti ja hyödyntää esim. kuvia tarjolla olevista leikeistä, joista lapsi voi itse valita.

Piha-alueiden moninaisuuteen kiinnitetään huomiota, jotta kaikilla lapsilla iästä ja tuen tarpeesta riippumatta on tasa-arvoiset mahdollisuudet toimia ulkona.

Toimenpiteet Vastuuhenkilöt

Arviointi ja kehittäminen

Kehittämiskohteiden toimenpiteet, aikataulu ja vastuu

Kehittämiskohteet:	Toimenpiteet lv 2023-2024	Vastuu	Toimenpiteet lv 2024-2025	Vastuu	Toimenpiteet lv 2025-2026	Vastuu
Lapsen osallisuuden kehittäminen	Omien valintojen tekemisen lisääminen, lapset uskaltaisivat tulla sanomaan aikuisille mieltä painavista asioista	esiopetusryhmät	Monikulttuurisuuden ja moninaisuuden huomioiminen toiminnassa	Ryhmiä vo		
Kehumisen lisääminen	viikon eskarilainen (haastattelulomake, kavereiden kehumake, vahvuusvaris-bongaus, etuoikeudet omalla viikolla)	Koko henkilöstö	Kehu ja kiitä lapsia päivittäin eri menetelmin (sanallisesti, kuvilla, peukutukset, tarrat pienillä, ilmeillä, eleillä)	Koko henkilöstö		
Auttaminen		Koko henkilöstö	Fyysinen ja psyykkinen turvallisuus Yhdessä auttaminen (ohjataan lapsia auttamaan myös toisiaan)	Koko henkilöstö		

Arviointi

- Arvioimme tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista päiväkodin toimintasuunnitelman päivittämisen ja arvioinnin yhteydessä.
 - Tasa-arvokompassi työkalu käyttö arvioinnissa
 - Kokemuksellisen hyvinvointitiedon arviointikysely
- 02/2025

Lähteet

Rauhankasvatusinstituutti. (2020). Tasa-arvokompassi – Työkalu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön varhaiskasvatuksessa. Haettu osoitteesta

<https://rauhankasvatus.fi/wp-content/uploads/2021/04/Tasa-arvokompassi-VAKA.pdf>